RUSKI INWALID

No. 123.

CZWARTEK. 27 Maia 1820 r.

CZYLI

WIADOMOŚCI WOJENNE.

*Treść.* Wiadomości Kraiowe: Królestwo Polskie. z Warszawy. Wiadomości Zagraniczne: Niemcy. Franciia. Anglia. Hiszpaniia.

## WIADOMOSCI KRAIOWE.

### Królestwo Polskie.

*z Warszawy 23 Maia.*

Przestał żyć w dniu 3 bieżącego mca Maia Ignacy Tymowski, Senator Kasztelan Królestwa Polskiego, w dobrach swych w Obwodzie Piotrkowskim położonych. Smierć iego należy do strat mężów cnotami i zasługą odznaczonych.

Urodził się w roku 1759 w Województwie dawniey Sieradzkiem z szlachetnych i zasłużonych rodziców; po skończeniu edukacyi, zaczął zawód publiczney usługi od urzędu Deputata na Trybunał koronny; odbywszy tę funkcyą z nieskazitelnością charakteru, mianowany został przez ś. p. Stanisława Augusta Woiewódzkim urzędnikiem. Zbliżał się w roku 1788 Seym sławy narodu Polskiego, Tymowski był na tenże wybrany Posłem.—Wiadome każdemu kraiowe wypadki, zaszłe od tey epoki, kazały mu się usunąć w zacisze domowe, bo nie chciał należeć do żadnych czynności niezgodnych z zasadami tegoż Seymu konstytucyynego.—W roku 1806 weszło pomyślne dla Polski słońce; promienie tego acz nie tem swiatłem dla nas zaiaśniały, co w roku 1815, nadzieia wszelako odzyskania drogiego sercu imienia Polaka odezwała się w nieskazitelney duszy Tymowskiego. Jako Poseł konstytucyynego seymu powołany do Poznania, pośpieszył tamże, ażeby okazać obywatelską gorliwość o powrót oyczyzny temu, który po zobaczeniu dopiero narodu chciał sądzić o iego istnienia wartości. Ustanowiona Kommissya Rządząca mianowała Tymowskiego Vice-Prezesem Sądu Appellacyynego Departamentu Kaliskiego, a Bohatyr miły wszystkim Polakom ś. p. Xiążę Józef Poniatowski, owczasowy Dyrektor woyny, powierzył onemuż pełnomocnictwo obrachowania się z władzą administracyyną Departamentu

kaliskiego z funduszów pospolitego ruszenia. Tymowski zaufaniu temu z właściwym sobie charakterem godnie odpowiedział. Następnie, panuiący Frederyk August iako Xiążę Warszawski mianował Tymowskiego Sędzią Appellacyynym Xięztwa Warszawskiego. Nadeszła epoka powrotu Królestwa. Mężowie bliźsi Tronu samemi iaśnieiącego cnotami, znaiąc zasługi Tymowskiego, polecili go Monarsze, który w roku 1815 przy pierwszey w Wiedniu nominacyi Senatorów, Tymowskiego Senatorem Kasztelanem mianował. — Naylepszy mąż, zostawił pełną smutku po sobie żonę.— Naystarownieyszą edukacyą, którą dał pełnym zalet synom, dowiódł prawdziwego do nich przywiązania. Seczerym był przyiacielem, spokoynym sąsiadem, oycem włościan; gościnność i szczególnieysza w domu rządność nie dla iednych mogły służyć za przykład. W uczynionym testamencie, zasłużonych i instytuta ubogie hoynie obdarzył, przepisuiąc iak nayskromnieysze siebie pogrzebanie.

*Rozkaz dzienny do woyska Polskiego.*

w Kwaterze Główney dnia 19 Maia 1820.
*w Warszawie.*

ZA NAYWYŻSZYM ROZKAZEM.

*Przeniesieni zostaią.*
*w Jeździe.*

Z pułku 2 strzelców konnych, Kapitan Wincenty Jasiński, do pełnienia obowiązków Adjunkta Sztabu Dywizyi strzelców konnych.

*Otrzymuią żądane dymissyie z pensyą.*
*w Piechocie.*

W pułku 2gim liniowym, Kapitan Józef Szczepowski, z pozwoleniem noszenia munduru.

*Otrzymuią urlopy.*

Adiutant polowy przy Jenerale piechoty Xięciu Zaiączku, Podpułkownik Jabłkowski, na miesięcy 3, rachuiąc od 19 Czerwca (1 Lipca( r. b. do Szląska i Czech.

*w Korpusie Inwalidów i Weteranów.*

Podporucznik Inwalidów Jabłoński, na miesięcy 3 w Guberniią Wołyńską.

*Prostuie się omyłka.*
*w Jeździe,*

Uwolniony od służby Rozkazem dziennym z dnia 29 Kwietnia (11 Maia) r. b., Porucznik Roch Polikowski iest aktualnie Podporucznikiem.

Naczelny Wódz.
(podpisano) KONSTANTY.
W. X. R.

Zgodno z oryginałem
Jenerał Szef Sztabu Głównego *Toliński*.

---

## WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

### NIEMCY.

*z Manheymu*, 20 *Maia*.

17 b. m. o godzinie 9tey zrana przybył tu z Karlsruhe Jenerał *Stockhorne* i przywiozł wyrok skazuiący na śmierć Karola *Sanda*. Dzisiay o godzinie piątey zrana odbyła się exekucyia iego na wielkiey łące za rogatką heydelbergską. Podczas tey wszystkie woyska tu znayduiące się stały pod bronią.

### FRANCIIA.

*z Paryża*, 20 *Maia*.

W dziennikach naszych czytamy Artykuł następuiący:

»Kiedy iescze Król teraznieyszy angielski Jerzy IV był Xiążęciem *Wallii*, Xiąże *Orleanu*, oyciec teraznieyszego Xiążęcia tego imienia, podczas podróży swoiey którą do Londynu przed rewolucyią ieszcze odbył, pożyczył temu następcy tronu angielskiego znaczną summę, do kilku milionów franków wynoszącą. Teraznieyszy Xiąże Orleanu, niewiedział by naymniey o tym długu należnym swemu oycowi, i dopiero teraz się dowiedział gdy mu przez Króla Angielskiego zaliczonym został. Tak to *Jerzy* IV wypłaca długi Xiążęcia *Wallii*. Część tey summy zapłacił Xiąże Orleanu za drzewo i las, którego za pięć milionów kupił.

Xiąże *d' Angouléme* spodziewany iest na 22 b. m. do Nancy, na 26, do Strażburga, na 30 do Metz, a na 4 Czerwca do Toul.

Zachowawca pieczęci Pan *Dessere* z całą swoią rodziną powrócił tu z Nice 16 b. m.

W Moniterze czytamy doniesienie urzędowe, że Xiężna *Berry* iest w piątym miesiącu ciąży.

W tych dniach skończono tu cztyry processa, nastałe z powodu odezw buntowniczych i wykrzyków: »Niech żyie Cesarz!« Jeden z obwinionych uniewinnionym został; drugi który pozwalał sobie pomienionych wykrzyków na dziedzińcu pałacu Tuilleryiów, skazany iest na

czterech letnie, iedna z kobiet publicznych na czterech miesięczne, a szwaczka iedna poczwarty raz obwiniona o podobne przestępstwa na dwóch letnie zamknięcie w więzieniu. Ta ostatnia była nayzacięższą i wychodząc nawet z izby sądowey plunęła w oczy strożowi krzycząc: »Niech żyie Cesarz.«

W sprawie *Luwela*, którey śledzenia sądowe rospoczęły się 15 b. m. Zamieszano pięciu ludzi: *Mauvais* oficer na połowie żołdu, Alexis *Duval* inwalid z Chalon, Jan *Bourdin* krawiec z Ruanu, nieiakis *Molus* i *Thomas* z legionu Vojeuse.

Biega tu pogłoska od kilku dni, iakoby w niektórych mieyscach prowincyi niegdyś Franche-Comté, godzono na bespieczeństwo publiczne; że te zamachy iuż są odkryte i że znaczna liczba spiskowych wpadła iuż w ręce policyi. Do tey liczby nalażą iak słychać: nieiakiś *Bourgeois* niegdyś oficer korpusu wolonterów i iescze dwóch Jchmosciów, a mianowicie Pan *Combes* i *Plaseau*. Pierwszy z nich iak twierdzą iest iuż przywieziony do Paryża i odprowadzony do więzienia Conciergeries.—Plany tych spiskowych miały przechodzić wszystko co tylko nayokropnieyszego wymyśleć można.

Powszechnie rozumieią, że zeznania *Gravier* i iego wspólników posłużyły do odkrycia spisków w Leuns le Solnier i Besancon. Powiadaią że *Bourgeois* będzie naocznie z nimi stawiony.

Jenerał Adiutant Cesarza JMści Rossyyskiego Hrabia *Szuwałow*, miał pozawczora posłuchanie u Króla, na którem oddał od Monarchy swoiego pismo ubolewaiące nad smutnym zgonem Xiążęcia *Berry*.

Pamiętniki i biograficzne noty o tym Xiążęciu, wydane przez *Chateubriand*, są teraz czytane powszechnie po wszystkich szkołach.

W ustawie Króla względem opieki nad dziećmi zmarłego Xięcia Berry iest taki artykuł: — »Zastrzegamy sobie i koronie na»szey wszystkie prawa oycowskiey władzy »nad osobą kochaney wnuczki naszey a córki »ś. p. Karola Ferdynanda Xięcia Berry, nad »osobą synowicy naszey Karoliny Ferdy»nandowey Królewney Oboiey Sycylii Xię»żney Berry, nareście nad dziecięciem, któ»re taż Xiężna nosi w żywocie.«

Dziennik liberalny *le Constitutionnel* doniosł iż na mieysce zmarłego Hrabiego Volney w Instytucie królewskim są Kandydatami Biskupi w Boulogne, Troyes i t. d. Odpowiadaiąc na to zagorzało-roialistowski *Dziennik Sporow* tak napisał:—»Smieszną zaiste iest rzeczą zasadzać »tych szanownych Prałatów, którzy talenta »swoie poświęcili obronie tronu i ołtarza, w »krześle Pana Volney, który przez całe życie »głosił maxymy przeciwne tronowi i ołtarzowi.«

W mieście Lusignan umarł dnia 10go Kwietnia rolnik Pouil bezżenny, żyiąc 114 lat, 7 miesięcy i 10 dni.

*z Baionny, 9 Maia.*

Xiądz ieden w Ordugne (co w Biskai) spalił publicznie w kościele konstytucyią hiszpańską. Zwierzchność mieyscowa chciała go schwytać; lecz szcześliwie umknął i tu się teraz znayduie.

W okolicach Pampeluny była niedawno krwawa utarczka między kontrabandzistami hiszpańskiemi i dozorcami komory celney. Przyczem pierwszy dozorca komor poległ na placu; lecz iego podwładni, którzy wszyscy byli zbrovni i na koniach, otrzymali zwycięztwo, i zabrali 28 mułów i wiele towarów których wartość do 100,000 franków wynosi. Z liczby kontrabandzistów ieden poległ na placu, sześciu odniosło rany i dwunastu wpadło w niewolę.

## Angliia.

*z Londynu, 16 Maia.*

W tych dniach według dawnego zwyczaiu obiegali wszystkie ulicy miasta heraldowie i oznaymowali ludowi o dniu koronacyi *Jerzego* IV.

Sąd Królewski potwierdził wyrok przysięgłych w Jorkui Chester zapadły i skazał Henryka *Hunta* na półtrzecia roku więzienia w Ilchester lub Chester z tem, aby po upłynieniu tego czasu dał porękę za dobrą swoią konduitę na przyszłość; poręczyciel pierwszy ma złożyć 1000 funtów szterlingów dla pewności; a dway inni po 500.—*Gionstona*, *Heali* i *Bamforda* do więzienia Linkolskiego na rok i złożenie poręki po 200 funtów szterlingów, nadto dostawienie poręczycieli którzy po 100 f. s. złożyć maią, Sir *Charles Wolseley* do więzienia Abington, na połtora roku, 100 f. s. załogu i dostarczenie dwóch poręczycieli maiących złożyć po 500 f. s. Nakoniec *Harrisona* na podobnyż przeciąg czasu do więzienia chesterskiego, złożenie 200 f. s. i podobneż dostarczenie dwóch poręczycieli, z których każdy po 200 f. s. złożyć powinien — Wszyscy ci Jchmość iuż są odwiezieni do przeznaczonych więzień

*Bruss* wspolnik *Mak Innissa*, niebędzie smiercią karany, a tylko wywiezieniem z kraiu na cało życie.

Posiedzenie parlamentu 14. b. m. było nader ważne. Lord *Hamilton* między innem wnosił aby place tak nazwanych pięciu baronów skarbu w Szkocyi, były zniesione. Ministrowie oswiadczyli się przeciwko temu zdaniu i po długich sprzeczkach i rosprawach zwycięztwo zostało na ich stronie. Popieraiących wniosek pomieniony było 177, a iemu przeciwnych 189.

W dalszym ciągu posiedzenia odczytywano rozmaite petycyie względem teraznieyszego stanu przemysłu wewnętrznego, w tak krytycznem znuyduiącego położeniu— Petycyia Birminghamskich obywateli naywiększą zwrociła na siebie uwagę. W niey to między innem wyrażono, że miasto pomienione w pierwszym kwartale roku zeszłego wydawało na wsparcie podupadłych rękodzielników do 6 tysięcy, a w pierwszym kwartale roku teraznieyszego do 11 tysięcy funtów szterlingów. Od mieszkańców Neucastel weszła petycyia względem reformy parlamentu. Obywatele Liwerpulscy usiłowali zwrócić iego uwagę na teraznieyszą nędzę klass niższych. — Miasto Wackfield uskarzało się na upadek rękodzielni i prosiło o zniesienie taxy na wełnę i sierść. Cztery inne petycyie podane od rolników miały za przedmiot nowy rozbior prawa o zbożu i iego wprowadzeniu z zagranicy. Kupcy i rękodzielnicy glasgowscy prosili o wolność handlu, dowodząc że ostatnie iey ograniczenie tyle iest szkodliwe dla Anglii, ile korzystne dla Ameryki; tameczni bowiem kupcy ciesząc się nierównie większą wolnością, wezmą wkrótce przewagę nad handlem całey Europy.

Przenoszenie się mieszkańców z Szkocyi zachodniey do posiadłośei naszych amerykańskich, co dzień staie się liczनieysze. Między tymi emigrantami nietylko są ludzie niemaiący tu sposobu utrzymania się; lecz nawet i zamożni dzierżawcy wyieżdzaią tam z całemi rodzinami i funduszami pieniężnemi, rownie iak i rzemieślnicy, którzy w oyczyznie swoiey niemaiąc roboty, iadą szukaiąc nadziei poprawienia bytu swoiego.

Zamieszania ostatnie w Szkocyi niemało zapewne przyczyniły się do tych wynoszeń. Z portu Grenock wyszły niedawno okręty *Spekulacyia* i *Minerwa*, na pierwszym z tych było 120 a nadrugim 61 emigrantów.

Według listów z wyspy S. Heleny Pan *Hudson Lowe* ma wkrótce powrócić do Anglii. Na przedstawienie iego zabroniono odtąd Admirałowi tamecznemu wydawać pozwolenia komu kolwiek z przeieżdzaiących do odwiedzania więźnia w Langwood.

## Hiszpania.

*z Madrytu*, 10 *Maia*.

— W dzienniku *Aurora* czytamy list *Don Arco-Arguero*, przez który oświadcza, że proklamacyia wydana iakoby od dowodców woyska narodowego na wyspie Leon, a zawieraiąca niektóre wyrazy uchybiaiące uszanowania dla rodziny Królewskiey, iest zupełnie zmyśloną i fałszywą »Płakalibyśmy, mowi pomieniony *Don Arco-Arguero*, przez resztę życia naszego nad chwilą, w któreyśmy ogłosili podobne pismo, gdybyśmy kiedykolwiek dopuścili się podłości napisania co podobnego«

6 b. m. o godzinie 5 zrana Infantka Dona *Ludwika-Karolina*, małżonka brata królewskiego don *Francesca de Paulo*, siostra Xiężney *Berry* powiła syna, któremu dano imiona *Francesco d' Assisi Ludwika i Ferdynanda*, oraz tytuł Xiążęcia Kadyxkiego. Z rozkazu Królewskiego w kościele zamkowym odprawiło się z tego powodu uroczyste nabożeństwo i *Te Deum*, a od wczorayszego dnia poczęły się festyny u dworu, które przez trzy dni trwać będą.

W Madrycie powszechne panuie nieukontentowanie z powodu wyborów deputowanych z prowincyi.

*Mina* zupełnie się poroźnił z całym klubem konstytucyynym w Pampellunie. Udał się był tam z kilku oficerami, którzy grozili członkom klubu pałaszami, a obywatele dobyli pistolety i grozili wzaiemnie. To uspokoiło cokolwiek Minę i iak się zdaie niedługo on tu zabawi.

W Petersburgu.

*w drukarni woienney Głównego Sztabu JEGO CESARSKIEY MŚCI.*